

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙДЫН
ТУШААЛ**

do d1 оны 10 сарын 14 өдөр

Дугаар 1605

Улаанбаатар хот

**Г Эрүүл мэндийн салбарт жендэрийн эрх тэгш
байдлыг хангах талаар баримтлах бодлого батлах тухай**

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 1.3 дахь хэсэг, Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг, Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөрийн 3.2.11-д заасныг үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Эрүүл мэндийн салбарт 2021-2024 онд хэрэгжүүлэх “Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах талаар баримтлах бодлого” /ЭМСЖЭТБХБ/-ыг нэгдүгээр, бодлогыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг хоёрдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Эрүүл мэндийн салбарт жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах талаар баримтлах бодлогын хэрэгжилтийг хангаж, салбарын жил бурийн үндсэн чиглэл, холбогдох бодлого, хөтөлбөр, олон улсын байгууллагын төсөлд тусган ажиллах, холбогдох газар, хэлтсийн оролцоог хангаж хэрэгжилтийг зохион байгуулж, Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай Хуульд заасан хугацаанд Жендэрийн үндэсний хороонд болон яамны жендэрийн салбар зөвлөлд тайлагнаж ажиллахыг Нийтийн эрүүл мэндийн газар /Д.Баярболд/-т, удирдах ажилтны болон хүний нөөцийн сургалтын бүх хөтөлбөрт тусган хэрэгжүүлэхийг Төрийн захиргааны удирдлагын газар /П.Эрхэмбаяр/-т, шаардагдах зардлыг улс, орон нутгийн төсөвт тусган санхүүжүүлэх арга хэмжээг авахыг Санхүү, эдийн засгийн газар /Б.Мөнхтуул/-т тус тус үүрэг болгосугай.

3. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар /С.Төгсдэлгэр/-т даалгасугай.

4. ЭМСЖЭТБХБ-ын хэрэгжилтийг хangan ажиллаж, ажлын явц, үр дунг жилийн эцэст яамны Нийтийн эрүүл мэндийн тусламжийн бодлого, хэрэгжилтийг зохицуулах газарт тайлагнаж ажиллахыг төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төв болон аймаг, нийслэлийн Эрүүл мэндийн газрын дарга, захирал нарт даалгасугай.

141212741

Эрүүл мэндийн сайдын 2021
оны 10 сарын 10 өдрийн дугаар
тушаалын нэгдүгээр хавсралт

Эрүүл мэндийн салбарт жендэрийн эрх тэгш
байдлыг хангах талаар баримтлах бодлого

Нэг. Ерөнхий зүйл

Жендэрийн тэгш байдлыг хангах үйл явц нь хүн төвтэй тогтвортой хөгжлийн аргазүй болохыг жендэр судлалын шинжлэх ухаан баталж дэлхийн улс орнууд амжилттай хэрэгжүүлж байна. Хүний нийгэм үүсч хөгжих ирсэн түүхэн явцад эмэгтэй, эрэгтэй хүмүүст нийгмийн үнэлэмжийн өөр өөр үзүүлэлт, шалгуурыг бий болгож, тэр нь соёл уламжлал, шашин, улс төр, эдийн засаг, гэр булийн харилцаанд эдлэх эрх, хөдөлмөрийн хуваарь, соёл, ёс заншилын хэм хэмжээнд тод илэрч, хадгалагдаж ирсэн байна.

Жендэрийг товчоор нийгмийн хүйс гэж тодорхойлсон бөгөөд эмэгтэй, эрэгтэй хүмүүс хүйсийн биологийн үл өөрчлөгдөх онцлогоос хамаарсан өвчин эмгэгт өртдөг ч нийгмийн байр суурь тэдний эрүүл мэндэд чухал нөлөө үзүүлдэг байна.

Эмэгтэй эрэгтэй хүмүүст эрүүл мэндээ хамгаалах, өвчин эмгэгээс сэргийлэх, тусlamж үйлчилгээг тэгш, хүртээмжтэй хүргэхэд тэдний нийгэм дэх ялгавартай үүрэг, байр суурь, нөөцийг дайчлах болон хяналт тавихад оролцох тэгш бус боломж, мөн соёл, зан заншилын хүрээний хэвшмэл ойлголт, хандлага нөлөөлж байдаг

Жендэрийн асуудлаар Бээжингийн тунхаглалд “Жендэрийн тэгш байдлыг бодлогоор дэмжих үйл явцыг хөгжлийн бодлогын нэг бүрдэл хэсэг болгох замаар жендэрийн тэгш байдалд хүрэх нь улс үндэстэн бүрийн хөгжлийн зорилго болно” гэж тодорхойлсон юм.

Монгол Улсын Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1.1.-д “жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах арга хэмжээг улсын эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэл болон салбарын хөгжлийн бодлого, хөтөлбөрт тусгах, жендэрийн мэдрэмжтэй төсвийн төлөвлөлтийн тогтолцоог нэвтрүүлэх, жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангахад чиглэсэн хөтөлбөр, энэ хуулийн 7 дугаар зүйлд заасан тусгай арга хэмжээг хэрэгжүүлэх, эдгээрийн хэрэгжилтийг хангахуйц санхүүгийн эх үүсвэрийг батлуулах” хэмээн заасан байна. Жендэрийн бодлого нь хууль тогтоомж, бодлого, хөтөлбөр, үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулахдаа эмэгтэй, эрэгтэй хүнд тусах нөлөөг бүх чиглэлээр, түвшин бүрт үнэлэх, үйл явц бөгөөд улс төр, эдийн засаг, нийгмийн бүх салбарт хамаатай стратеги юм.

Эмэгтэй, эрэгтэй хүний биологийн ялгаатай байдал болон жендэрийн хүчин зүйлийг хамт авч үзэж, хүн амын эрүүл мэндийн байдлыг сайжруулах бодлого боловсруулах, төлөвлөх, үнэлэх, мэдээлэх, үйлчилгээ үзүүлэх, хөрөнгө нөөцийг хуваарилах, хүний нөөцийг чадваржуулах, бэлтгэхэд тусгаж хэрэгжүүлэх нь эрүүл мэндийн жендэрийн үзэл баримтлал юм. Эрүүл мэндийн тусlamж үйлчилгээг жендэрийн мэдрэмжтэй хөгжүүлэх нь хүний эрхийг хамгаал нөхцөл байдлыг бодитой тусга үр дүнтэй байх гол арга зам юм.

Эрүүл мэндийн салбарын жендерийн бодлого нь тогтвортой хөгжлийн бодлогын хүний хөгжлийн суурь асуудлын бүрдэл болох эрүүл хүн амыг төлөвшүүлэхэд иргэн, гэр бүл, ажил олгогч, эрүүл мэндийн болон төрийн бүх шатны байгууллагын хамтын ажиллагаа, үүрэг хариуцлагын нэгдэл шаардсан үйл ажиллагааны удирдамж болдог.

Эмэгтэй, эрэгтэй хүний эрүүл мэндэд нөлөөлж буй хувь хүний болон нийгмийн хүчин зүйлсүүдийг эрүүл мэндийн бодлого боловсруулах, санхүүгийн эх үүсвэрийг хуваарилах, зарцуулах, гүйцэтгэлийг хянаж үнэлэх, нийгмийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлэх, зан үйлийг өөрчлөх үйл ажиллагаанд бүрэн харгалзан тусгаснаар эрүүл мэндийн байдлыг тогтвортой сайжруулж, эрүүл мэндийн үндэсний чадавхыг бэхжүүлэхийн зэрэгцээ улс орны тогтвортой хөгжлийг дэмжих нэг суурийг бүрдүүлдэг.

Хүн амын эрүүл мэндийн байдалд илэрч байгаа олон үзэгдэлтэй тэмцэхээс гадна ийм үр дагаварт хүргэж буй учир шалтгаан, нөхцөлдүүлж буй хүчин зүйлийг бууруулах, арилгахад бодлого үйл ажиллагааг чиглүүлэх нийгмийн хэрэгцээний чухал чиглэл нь жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах явдал юм.

Хүн амын эрүүл мэндийн байдалд жендерийн үнэлгээг хийхэд анхаарал татсан олон асуудал байна. Тухайлбал, эрэгтэйчүүдийн эрүүл мэндийн байдал нийгмийн томоохон асуудал болж байна. Тэд ХДХВ/ДОХ-ын халдварт тээгчдийн дийлэнх хувийг эзэлж, архи, тамхины хэрэглээний эрсдэлт зан үйлд автаж, осол гэмтэл, мэргэжлээс шалтгаалах өвчинд илүү өртөж, дундаж наслалт нь буурч байгаагийн зэрэгцээ эрэгтэйчүүдэд зориулсан тусламж үзүүлдэг эмнэлгийн үйлчилгээ ховор байна.

Эрэгтэйчүүд жендерийн хэвшмэл ойлголтын улмаас эрүүл мэндийн тусламж эрэлхийлэхдээ хойрго хандаж байна. Монгол Улсад сүүлийн 10 жилийн дунджаар 16.5 мянган нас баралтын тохиолдол бүртгэгдсэнээс 61 хувь нь эрэгтэйчүүд байна. 10000 хүн амд ногдох хавдар, зүрх судас, хоол боловсруулах болон амьсгалын тогтолцооны шалтгаант нас баралт эмэгтэйчүүдтэй харьцуулахад илүү, осол, гэмтэл, хордлого, гадны шалтгаанаар нас баралт 4 дахин өндөр байна. Сүрьеэгийн тархалтаар эрэгтэйчүүд, эмэгтэйчүүдтэй харьцуулахад 5 дахин их байна.

Монгол улс эхийн эндэгдэл өндөртэй орноос эхийн эндэгдэл дунд зэрэг орон болж шилжсэн хэдий ч эх, хүүхдийн өвчлөл, эндэгдэл тууштай буурахгүй, зарим бүс нутагт эх, хүүхдийн эндэгдлийн харьцаа өндөр хэвээр байна. Эхийн эндэгдлийн байдалд хийсэн судалгаагаар эндсэн эхчүүдийн 58 хувь нь ажилгүй, 40 орчим хувь ядууралд өртсөн, 35 хувь шилжих хөдөлгөөнд хамрагдсан тухай дүн байгаа нь нийгмийн нөхцөл байдлын нөлөөлөл өндөр байгааг харуулж байна.

Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудал хэт эмэгтэйчүүдийн талыг барьж, жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэгслийн 67 хувийг зөвхөн эмэгтэйчүүд хэрэглэж, бэлгэвчийн хэрэглээ 20 орчим хувь байж, эрчүүдийн оролцоо бага байна.

Үр хөндөлт тогтвортой буурахгүй, 2020 оны байдлаар 1000 амьд төрөлтөд 191.7 байна. Эрүүл мэндийн боловсрол, шашин соёл, гоо сайхны мэдрэмж, итгэл үнэмшил, төрөлтөнд сэтгэлзүйн хувьд бэлтгэх явдал дутагдах зэрэг олон учир шалтгааны улмаас кесар мэс заслаар хүүхдээ төрүүлэх тохиолдол их байна. 2020 онд 75694 эх амаржсаны 26.4 хувь кесар мэс заслаар хүүхдээ төрүүлсэн нь Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага /ДЭМБ/- аас зөвлөмж болгосон 5-15 хувиас өндөр байна.

Аливаа хүчирхийлэлд түүний дотор гэр бүлийн хүчирхийлэлд охид, эмэгтэйчүүд илүүтэй өртөж байгаа нь тэдний эрүүл мэндийг эрсдэлд оруулж байна. Ялангуяа хөдөөгийн малчин эмэгтэйчүүд, охид гэр бүлийн хүчирхийлэлд эмзэг, тусlamж үйлчилгээнээс хол байгааг онцгой анхаарч, эрүүл мэндийн байгууллагуудаас зүгээс тэдэнд гэр бүлийн хүчирхийллээс сэргийлэх мэдээлэл хүргэх, хүчирхийллийг эрт илрүүлэх, таслан зогсооход нөөц боломжоо дайчлан хувь нэмэр оруулах хэрэгтэй байна.

Охид, залуу эмэгтэйчүүдэд биеэ үнэлэх, хил дамжуулан худалдагдах, секс жуулчлалын бай болох зэрэг эрсдэл нэмэгдэж байна. Өрхийн эдийн засгийн чадавх, гэр бүлийн хэв шинжтэй уялдсан эрүүл мэндийн анхан шатны тусlamж үйлчилгээний хэлбэр, санхүүгийн боломжийг харгалзсан төлбөрийн хувилбарт шийдлийг шаардаж байгаа нь дээрх баримтуудаас харагдаж байна.

Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд төрийн байгууллагын нийт ажилтны дунд аль нэг хүйсийн төлөөлөл 40:60 харьцаатай байхаар заажээ. 2020 оны эрүүл мэндийн үзүүлэлтээс харахад салбарын нийт ажиллагчдын 82.1 хувь нь эмэгтэйчүүд ажиллаж байгаа нь тус салбарт хүйсийн тэнцвэртэй байдал алдагдсан байгааг харуулж байна.

Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллага (ОУХБ)-аас 2012 онд гаргасан “Оролцоонд сууринсан жендэрийн үнэлгээ (ОСЖҮ)-ний аргачлал”-ыг ашиглан эрүүл мэндийн салбарт 2019 онд хийгдсэн үнэлгээг ЭМЯ, түүний харьяа байгууллага, түншлэгчдийг оролцуулан хийж, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий үнэлгээний тайлан боловсруулсан.

Үнэлгээнд оролцогчид жендэрийн тулгамдсан асуудлын шийдлийг олж харах хувь хүмүүсийн ур чадварыг хангалтгүй (дунджаар 2.7), байгууллагын түвшинг түүнээс доогуур буюу 2.3 гэж үнэлсэн байна. Гэвч ярилцлагад оролцогчдын 79 хувь нь эрүүл мэндийн салбарт жендэрийн асуудлаар төрийн байгууллага болон төрийн бус байгууллагууд (ТББ), олон улсын байгууллагуудтай түншилж ажиллаж байсныг дурджээ. Энэ нь эдгээр байгууллагуудтай хамтран жендэрийн асуудлаар салбарын ажилтнуудын чадавхыг нэмэгдүүлэх боломж байгааг илтгэж байна.

Үнэлгээгээр жендэрийн асуудлаар мэргэшсэн байдал, мэдлэг, туршлага, чадавх нь байгууллагын хувьд хангалтгүй, эрүүл мэндийн байгууллагуудад жендэрийн асуудлыг хойш тавих, үл ойшоо тохиолдол гарч байсан, шийдвэр гаргах үйл явцад жендэрийн хяналт, үнэлгээ хийдэггүй, түүнд хөрөнгө мөнгө төсөвлөдөггүй учраас салбар дахь жендэрийн онцлог хэрэгцээ эрэгтэй, эмэгтэйчүүдийн хувьд нарийн судлагдаагүй гэсэн дүгнэлт гарсан байна.

Оролцогчдын ихэнх нь цаашид байгууллагын хөгжил, үйл ажиллагаанд жендэрийн үзэл баримтлалыг тусгах, эрүүл мэндийн салбарын хүйсийн харьцааг хангахад анхаарах, иргэдийн эрүүл мэндийн боловсрол дээшлүүлж, зөв зан үйлийг төлөвшүүлэхэд сургалт, сурталчилгааг туштай явуулах, жил бүр санхүү, төсөв, төлөвлөгөөнд энэ асуудлыг тусгах замаар шийдвэрлэх зэрэг саналууд гаргасан байна. Мөн удирдлагын үүрэг, хариуцлагыг дээшлүүлэхийн тулд эрүүл мэндийн байгууллагын бүх шатны удирдлагуудын ажил үүргийн хуваарыт жендэрийн тодорхой асуудлыг тусгах, хэрэгжилтийн тайланг нь олон нийтэд ил болгохыг санал болгосон байна.

Хоёр. Эрүүл мэндийн салбарт жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах талаар баримтлах бодлогын зорилго, зорилтууд.

2.1. Бодлогын зорилго

“Эрүүл мэндийн салбарын бүх тувшинд ажиллагсдын жендэрийн боловсролыг дээшлүүлж, эмэгтэй, эрэгтэйчүүдийн биологийн болон нийгмийн ялгаатай хэрэгцээ, нөхцөл байдлыг тооцсон, үйлчлүүлэгч болон үйлчилгээ үзүүлэгчдэд ээлтэй жендэрийн мэдрэмжтэй бодлого, бүтэц, үйлчилгээний орчин бүрдүүлж, хөгжүүлэх”

2.2. Бодлогын зорилтууд

2.2.1. Эрүүл мэндийн салбарт ажиллагсдын жендэрийн мэдлэг, хандлага, чадавхыг дээшлүүлэн мэргэшүүлж, жендэрийн мэдрэмжтэй бодлогыг хэрэгжүүлэх;

2.2.2. Жендэрийн мэдрэмжтэй төлөвлөлт, төсөв, нөөц хуваарилалт, шийдвэр гаргахад хүйсээр ангилсан бүртгэл, мэдээлэл, судалгаанд үндэслэдэг болгох;

2.2.3. Эрүүл мэндийн анхан шатны байгууллагын эмч, эмнэлгийн ажиллагсдын ажиллах орчин болон иргэдэд үзүүлж байгаа тусlamж, үйлчилгээг жендэрийн мэдрэмжтэй болгох замаар эрүүл мэндийн тусlamж, үйлчилгээний тэгш боломж, чанар, хүртээмжийг сайжруулах;

2.2.4. Эмэгтэй, эрэгтэйчүүдийн биологийн болон нийгмийн ялгаатай хэрэгцээг харгалзсан эрүүл мэндийн жендэрийн мэдрэмжтэй мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааг бусад салбарын оролцоо, хамтын ажиллагаанд тулгуурлан хөгжүүлэх;

2.2.1. Эрүүл мэндийн салбарт ажиллагсдын жендэрийн мэдлэг, хандлага, чадавхыг дээшлүүлж, жендэрийн бодлогыг хэрэгжүүлэхэд мэргэшүүлэх зорилтод хүрэх үйл ажиллагааны чиглэл:

2.2.1.1. Эрүүл мэндийн удирдах ажилтнууд болон бүх шатны үйлчилгээ үзүүлэгч ажилтнуудын сургалтын хөтөлбөрт жендэрийн асуудлыг тусгах, шийдвэр гаргагчдын дэмжлэгт орчин бий болгох, хүний нөөцийн чадавх бүрдүүлэх талаар олон улсын байгууллагуудтай болон бусад доноруудтай хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх;

2.2.1.2. Эрүүл мэндийн салбарын хэмжээнд жендэрийн асуудал хариуцсан мэргэшсэн хүний нөөцийг бий болгон ажиллуулж, чадваржуулах;

2.2.1.3. Эмэгтэй, эрэгтэй үйлчлүүлэгчийн онцлог хэрэгцээг харгалзан эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлэгчдийн хүйсийн тэнцвэртэй байдлыг хангах асуудлыг боловсролын байгууллагын төлөвлөлтөд тусгаж, анагаах ухааны чиглэлээр сургалт явуулдаг их, дээд сургууль, коллежид элсүүлэх эрэгтэй оюутны тоог нэмэгдүүлэх;

2.2.2. Жендэрийн мэдрэмжтэй төлөвлөлт, нөөц хуваарилалт, шийдвэр гаргахад хүйсээр ангилсан бүртгэл, мэдээлэл, судалгаанд үндэслэдэг болгох зорилтыг хангах үйл ажиллагааны чиглэл:

2.2.2.1. Хүн амын дунд зонхилон тохиолдож байгаа өвчлөл, нас барагт, тэдгээрийн эрсдэлт хүчин зүйлсийг жендэрийн ялгаатайгаар үнэлж, үр дүнг бодлого, хөтөлбөр, төсвийн төлөвлөлтөд тусгах;

2.2.2.2. Иргэний нас, хүйс, нийгмийн байр суурь, хөрөнгө чинээ, оршин суугаа газар нутаг, хөдөлмөр эрхлэлтийн хэлбэр, албан тушаал, цалин хөлсний ялгаа, гэр бүлийн хүрээн дэх байр суурь, эрх мэдэл зэрэг нийгмийн ялгаатай байдал эрүүл мэндэд хэрхэн нөлөөлж байгааг судлах;

2.2.2.3. Эрүүл мэндийн бүртгэл, мэдээлэл, үзүүлэлтийг бүх шатанд хүйсээр ангилан салбарын статистикийг жендерийн мэдрэмжтэй болгох;

2.2.3. Эрүүл мэндийн анхан шатны байгууллагын эмч, эмнэлгийн ажлын орчин нөхцөлд жендерийн мэдрэмжтэй үнэлгээ, шинжилгээ тогтмол хийх, иргэдэд үзүүлж байгаа тусlamж, үйлчилгээг жендерийн мэдрэмжтэй болгох замаар эрүүл мэндийн тусlamж, үйлчилгээний тэгш боломж, чанар, хүrtээмжийг сайжруулах үйл ажиллагааны чиглэл;

2.2.3.1. Жендерийн дүн шинжилгээг үндэслэн эрүүл мэндийн хууль тогтоомж, стандарт, журам заавар, удирдамжийг жендерийн мэдрэмжтэй болгох;

2.2.3.2. Эрүүл мэндийн анхан шатны тусlamж, үйлчилгээг тухайн нутаг дэвсгэрийн хүн амын тоо, газар зүйн алслагдмал байдал, улирлын чанартай хөдөлмөр эрхлэлт зэрэг онцлог байдалд нийцсэн тусlamж, үйлчилгээний зохистой хэлбэрийг хөгжүүлж, үйлчилгээний хүrtээмжийг нэмэгдүүлэхийг санхүүжилтээр дэмжих;

2.2.3.3. Эрэгтэйчүүдийн эрүүл мэндийн өвөрмөц хэрэгцээ, эрсдэлт хүчин зүйлийг бууруулахад чиглэсэн эрүүл мэндийн мэргэшсэн үйлчилгээний төрлийг үндэсний хэмжээнд хөгжүүлж, хүний нөөцийг бэлтгэх;

2.2.3.4. Алслагдмал газар, хотын захын хорооллын оршин суугчид, ашигт малтмал гар аргаар олборлогчид, хөдөлгөөнт хүн ам зэрэг шилжилт хөдөлгөөний болон оршин суугаа газрын хаягийн бүртгэл хийгдээгүй, тусlamж үйлчилгээний хүrtээмж хангалтгүй хүн амын бүлэг, иргэдэд тусlamж үйлчилгээний хүrtээмжийг сайжруулах удирдлага, зохион байгуулалтын асуудлыг шийдвэрлэх;

2.2.3.5. Эхийн эндэгдэл, жирэмсэн, терөх, төрсний дараах үеийн хүндрэлд нөлөөлж байгаа нийгмийн болон жендерийн хүчин зүйлийг судлан тодорхойлж сөрөг нөлөөллийг бууруулах талаар “Эх хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд” арга хэмжээнд тусгаж хэрэгжүүлэх;

2.2.4. Эмэгтэй, эрэгтэйчүүдийн биологийн болон нийгмийн ялгаатай хэрэгцээ, бусад салбарын оролцоо, хамтын ажиллагаанд тулгуурласан жендерийн мэдрэмжтэй нийгмийн эрүүл мэндийн мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааг хөгжүүлэх үйл ажиллагааны чиглэл:

2.2.4.1. Зонхилон тохиолдож байгаа халдварт бус өвчлөлд нөлөөлж буй эрсдэлт зан үйлийн судалгаанд жендерийн үнэлгээ хийж, мэдээлэл сургалт сурталчилгааг эмэгтэй, эрэгтэй хүмүүсийн нийгмийн ялгаатай байдалтай уялдуулан зохион байгуулах;

2.2.4.2. Архи, тамхины хэрэглээ, хөдөлгөөний хомсдол, осол гэмтэл, хордлогод өртөх эрсдлийг бууруулахад чиглэсэн мэдээлэл, сургалт сурталчилгааг холбогдох салбаруудтай хамтран зохион байгуулах;

2.2.4.3. Эрэгтэйчүүдийн эрүүл мэндийн байдал, өвчлөл, нас барагтын шалтгааныг судлан “Эрүүл чийрэг эр хүн” арга хэмжээг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулан, Эрүүл мэндийн сайдын тушаалаар батлуулах;

2.2.4.4. Хүн амд эрүүл мэндийн боловсрол дээшлүүлэх, эрүүл мэндийн зөвлөгөө, мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааг эмчилгээ, үйлчилгээний багцын нэг хэсэг болгон хөгжүүлж, эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн сэтгэлзүйн өвөрмөц онцлогт тохирсон мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааг хөгжүүлэх, энэ чиглэлээр эмч нарын ур чадварыг дээшлүүлэх;

2.2.4.5. Төрөх хүүхдийн тоо, төрөлт хоорондын хугацааны талаарх шийдвэртэй гэр булийн хосууд тэгш оролцох, бэлгийн амьдралд харилцан хүндэтгэлтэй хандах соёл эзэмшиүүлэх мэдээлэл, сурталчилгааг хүн ам, ялангуяа залуу гэр бүл, оюутан залуучуудад зориулан олон нийтийн сүлжээгээр тогтмол явуулах зорилгоор хэвлэл, мэдээллийн байгууллагатай хамтран ажиллах;

Гурав. Хүрэх түвшин, шалгуур үзүүлэлтүүд

№	Зорилтууд	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Мэдээллийн эх сурвалж
1	Эрүүл мэндийн салбарт ажиллагсдын жендерийн мэдлэг, хандлага, чадавхыг дээшлүүлэн мэргэшүүлж, жендерийн хэрэгжүүлэх бодлогыг	<ul style="list-style-type: none"> Салбарын хэмжээнд жендерийн асуудлаар чадавх нэмэгдүүлэхэд зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ Жендерийн асуудлаар чадавх нэмэгдүүлэх сургалтад хамрагдсан хүний тоо Салбарын хэмжээнд жендерийн асуудлаар чадавх нэмэгдүүлэх талаар ажиллаж байгаа байгууллагын тоо Салбарын төрийн албан хаагчдад жендерийн асуудлаар сургалт явуулах бэлтгэгдсэн сургач багшийн тоо 	<ul style="list-style-type: none"> Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ Оролцсон хүний тоо Байгууллагын тоо Сургагч багшийн тоо 	Салбарын тайлан мэдээ
2	Жендерийн мэдрэмжтэй төлөвлөлт, төсөв, нөөц хуваарилалт, шийдвэр гаргахад хүйсээр ангилсан бүртгэл, мэдээлэл, судалгаанд үндэслэдэг болгох	<ul style="list-style-type: none"> Хүйсээр мэдээлэл цуглуулах тухай гарсан шийдвэр Эрүүл мэндийн үзүүлэлтэд шинээр хүйсээр ангилж эхэлсэн мэдээлэл (data) Салбарын хэмжээнд хийгдсэн жендерийн дүн шинжилгээ, судалгаа Судалгаа шинжилгээнд зарцуулсан хөрөнгө 	<ul style="list-style-type: none"> Шийдвэр багаа эсэх тийм үгүй (Тийм бол огноо дугаар) Шинээр хүйсээр ангилж эхэлсэн мэдээллийн тоо Салбарын хэмжээнд хийгдсэн судалгаа, шинжилгээний ажилд зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ (төгрөгөөр) 	Эрүүл мэндийн статистик судалгааны тайлангууд
3	Эрүүл мэндийн анхан шатны байгууллагын эмч, эмнэлгийн ажиллагсдын ажиллах орчин болон иргэдэд үзүүлж байгаа тусlamж, үйлчилгээг жендерийн мэдрэмжтэй болгох	<ul style="list-style-type: none"> Жендерийн мэдрэмжтэй орчин бүрдүүлсэн ЭМАШТБ-ын тоо Жендерийн мэдрэмжтэй Үйлчилгээ үзүүлсэн тухай тайлагнасан байгууллагын тоо 	<ul style="list-style-type: none"> Эрүүл мэндийн анхан шатны үйлчилгээ авсан хүний тоо (хүйсээр) Урьдчилан сэргийлэх оношилгоонд хамрагдсан 	Салбарын тайлан мэдээ

	замаар эрүүл мэндийн тусlamж, үйлчилгээний тэгш боломж, чанар, хуртээмжийг сайжруулах		иргэдийн тоо (хүйсээр)	
4	Эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн биологийн болон нийгмийн ялгаатай хэрэгцээ, бусад салбарын оролцоо, хамтын ажиллагаанд тулгуурласан жендерийн мэдрэмжтэй эрүүл мэндийн мэдээлэл, сургалт, сурталчилгаа /MCC-/г хөгжүүлэх	<ul style="list-style-type: none"> • Эмэгтэй, эрэгтэйчүүдийн онцлог хэрэгцээг тусгасан жендерийн мэдрэмжтэй эрүүл мэндийн MCC-ны материалын төрөл • Жендерийн мэдрэмжтэй эрүүл мэндийн хэвлэмэл мэдээлэл, сурталчилгааны тоо • Хэвлэл, мэдээлэл, нийгмийн сүлжээнд тавигдсан Жендерийн мэдрэмжтэй эрүүл мэндийн мэдээлэл, сурталчилгааны тоо, төрөл 	<ul style="list-style-type: none"> • Сурталчилгааны төрөл (тоо) • Хэвлэмэл материалын хэвлүүлсэн хувь • Нийгмийн сүлжээн дэх эрүүл мэндийн зар сурталчилгааг дэмжсэн хүний тоо 	<p>Төсөл, хөтөлбөрийн тайлан</p> <p>Нийгмийн сүлжээнд хийсэн мониторинг</p>

Дөрөв. Удирдлага, зохион байгуулалт, хяналт шинжилгээ, үнэлгээ

“Эрүүл мэндийн салбарт жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах талаар баримтлах бодлого”-ыг ЭМЯ-ны жендерийн салбар зөвлөл удирдаж, хэрэгжилтийг Нийтийн эрүүл мэндийн газар зохион байгуулж, явц, үр дүнгийн тайланг жил бүр хуульд заасан хугацаанд Жендерийн үндэсний хороонд хүргүүлнэ.

Орон нутаг, харьяа байгууллагууд бодлогын хэрэгжилтийг ханган ажиллаж, ажлын явц, үр дүнг жилийн эцэст тус яамны Нийтийн эрүүл мэндийн газарт тайлagnаж ажиллахыг төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төв болон аймаг, нийслэлийн Эрүүл мэндийн газрын дарга нар хариуцан гүйцэтгэнэ.

Эрүүл мэндийн сайдын 10 сарын 10, 2021
Тушаалтын хөөрдүүлээр хавсралт

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ЖЕНДЭРИЙН БОДЛОГЫГ 2021-2024 ОНД ХЭРЭГЖКҮПХЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

ЗОРИЛГО:

Эрүүл мэндийн салбарын бүх түвшинд ажиллагсдын жендерийн боловсролыг дээшишүүлж, эмэгтэй, эргэгэйчүүдийн биологийн болон нийгмийн ялгаатай хэрэгцээ, нөхцөл байдлыг тооцсон, үйлчилгүүлэгч болон үйлчилгээг үзүүлэгчдэд эзлтэй жендерийн мэдрэмжтэй бодлого, бутац, үйлчилгээний орчин бурдүүлж, хөгжүүлэх

ЗОРИЛТ:

1. Эрүүл мэндийн салбарт ажиллагсдын жендерийн мэдлэг, хандлага, чадавхыг дээшишүүлан мэргашүүлж, жендерийн мэдрэмжтэй бодлогог хэрэгжүүлэх;
2. Жендерийн мэдрэмжтэй төлөвлөлт, неөц хуваарилалт, шийдвэр гаргахад хүйсээр ангилсан бургтэл, мэдээлэл, судалгаанд үндэслэдэг болгох;
3. Эрүүл мэндийн анхан шатны байгууллагын эмч, эмнэлгийн ажиллах орчин болон иргэдэд Узүүлж Байгаа туслаамж, Үйлчилгээг жендерийн мэдрэмжтэй болгох замаар эрүүл мэндийн туслаамж, Үйлчилгээний тэш боломж, чанар, хүртээмжийг сайжруулах;
4. Эмэгтэй, эргэгэйчүүдийн биологийн болон нийгмийн ялгаатай хэрэгцээг харгалзсан эрүүл мэндийн жендерийн мэдрэмжтэй мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааг бусад салбарын оропцоо, хамтын ажиллагаанд тулгуурлан хөгжүүлэх;

№	Үйл ажиллагаа	Бүтээгдэхүүн	2021 он	2022 он	2023 он	2024 он	Хариуцах байгууллага	Хамграх байгууллага
			Хүрэх үр дүн	Хүрэх үр дүн	Хүрэх үр дүн	Хүрэх үр дүн		

Зорилт 1.

Эрүүл мэндийн салбарт ажиллагчдын жендерийн мэдрэмжтэй бодлогог хэрэгжүүлэх;

1.	2.2.1.1. Эрүүл мэндийн удирдах ажилтнууд болон бүх шатны үйлчилгээ үзүүлэгч ажилтнуудын	Эрүүл салбарын бүх төрийн удирдах ажилтны сургалтын хөтөлбөрт сургалтын хөтөлбөрт жендерийн сэдэв тусгагдсан байна	Сургалтын хөтөлбөрт маргэжил огтох, болон байна	Удирдах ажилтны сургалтын хөтөлбөрт жендерийн сэдэв тусгагдсан байна	Эрүүл мэндийн салбарын маргэжил огтох, дээшишүүлэх жендерийн сэдэв тусгагдсан байна	Шинэчлэг-дсэн сургалтын хөтөлбөрийн тоо, үйл ажиллагаа-ны тайлан гарсан байна	ЭМЯ ЭМХТ ЖУХАА	НЭМҮТ ЭХЭМҮТ Бүх шатны ЭМБ-үүд ОУБ-үүд
----	---	--	---	--	---	---	----------------	--

2.	сургалтын хотелбарт жендэрийн асуудлыг тусгах, гаргачдын дэмжпэгт орчин бий болгох.	Жендерийн мэдрэмжтэй төсвийн Засаг дарга нарын гэрэнд тусгах, үр дунг тооцог боловх хүний неецийн чадавх бурдугэх талаар улсын байгууллагуудтай й болон доноруудтай хамтын ажиллагааг ёргөжүүлэх;	Жендерийн мэдрэмж- тэй төсвийн Засаг даргын тоо	Гэрээний заалт болон хэрэгжүүлсэн Засаг даргын тоо	Гэрээний заалт болон хэрэгжүүл-сэн Засаг даргын тоо
3.		Эруул салбарын хөрөнгө оруулалтын газрын ажилтнуудад жендэр, мэдрэмжтэй төсвийн төвлөлт, жендерийн чиг баримжаатай неец хуваашилалтын асуудлаар зохион байгуулах	Сургалтын удирдамж, хөтөлбөр гаргасан байна	Сургалгад хамрагдсан хүний тоо Төсөвт тусгасан байгууллагын тоо	Сургалгад хамрагдсан хүний тоо Төсөвт тусгасан байгуулла-гын тоо
4.	2.2.1.2. Эрүүл мэндийн салбарын хэмжээнд жендерийн асуудал харилцсан	Эрүүл мэндийн салбарын жендерийн зөвлөлийг байгуулж, ажиллагааг тогтолцоулах	Салбар зөвлөлийг байгуулсан байна	Салбар зөвлөлийн хурлыг жилд 2-оос доошгүй удаа хуралдаулж, тулгамдсан асуудлын хэрээнд тодорхой шийдвэрүүдийг гаргасан байна	ЭМЯ ЖСЗ
5.	мэргэшсэн хүний неецийг бий болгон ажилтуулж, чадваржуулах; Жендерийн хэрэгжилтийг зөвлөл жил зөвлөл жил тайланах	Жендерийн эрх тэшигчийг хууль болон эрүүл мэндийн жендерийн хэрэгжилтийг хувь гарсан байна	Хуулийн заалт, чилд ажиллагааны төвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь гарсан байна	Хуулийн заалт, чилд ажиллагааны төвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь гарсан байна	ЭМЯ ЖСЗ

6.	Эрүүл чиглэлийн зөвлөл, комисс, ажлын хэсгийн бүрэлдэхүнд аль нэг төөвлийн хувийг харьцаанд боломжийг зохицуулалт хэрэгжүүлэх	мэндийн хороо, явлагаа хийн хэсгийн бүрэлдэхүний төөвлийн 40:60 хувийг харьцаанд ойтуулах судлан байна	Салбарын хэмжээнд одоо явуулж буй хороо, зөвлөл, комиссын судалгааг гаргасан байна	Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүний хувийн төөвлийн 40:60 харьцаанд байхаар журмын тесел боловсруулсан байна	Журам батлагдан, байдлын хувь гарсан байна.	Хүйсийн тэнцвэрт байдлын хувь гарсан байна.	ЭМЯ ЖСЗ	Аймаг, нийспэлийн ЭМГ-үуд ЭМБ-үуд
7.	2.2.1.3 Эмэтэй, эрэгтэй, үйлчилгүүлэгчийн онцлог хэрэгцээг харгалзан эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлэгчдийн хийсийн хангахад укуулга нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулах	Эрүүл чиглэлээр сургууль, элсэгчдийн хийсийн байдлыг чиглэсэн укуулга нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулсан байна	Ухуулга, нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулах	Нийслэлийн хэмжээнд ухуулга нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулсан байна	Орон нутагт ухуулга нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулсан байна	Их, дээд сургууль, коллежид элсэгчдийн хийсийн хангахад укуулга нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулсан байна	ЭМЯ НЭМҮТ БШУЯ	АНЗДТГ-үуд АНЭМГ-үуд ОУБ-үуд
8.	тэнцвэртэй байдлыг хангах асуудлыг боловсролын байгууллагын төлөвлөлтэд тусгаж, анагаах ухааны чиглэлээр сургалт явуулдаг их, коллежид элсүүлэх тоог намагдуулэх;	АШУУИС-ийн оюутан элсүүлэх журам, хяналтын тоонд оюутан элсүүлэх хувийг Нэмэгдүүлэх асуудлыг салбар оруулах тухай баг ажиллаж, хийсийн тэнцвэр хангах талаар опон улсын туршлага судлан бодлогод тусгах	БШУЯ-нд АШУУИС-ийн оюутан элсүүлэх журам, тушаал гарган, батгуулж, нөхцөл байдлын үнэлгээ хийх	Хамтарсан ажлын хэсгийн тушаал гарган, батгуулж, нөхцөл байдлын үнэлгээ хийх	Олон улсын туршлага судлан, нэвтрүүлэх үндэслэл боловсруулсан байна	АШУУИС-ийн оюутан элсүүлэх журам нэвтрүүлэх үндэслэл боловсруулсан байна	ЭМЯ БШУЯ АШУУИС	ЖУХАА, ОУБ-үүд

Зорилт 2.

Жөндэрийн мэдрэмжтэй төлөвлөлт, нөөц хуваарилалт, шийдвэр гаргахад хүйсээр ангилсан бургтэл, мэдээлэл, судалгаанд үндэспэдэг болгох;

9.	2.2.2.1	Хүн амын дунд зонхилон тохиолдож байгаа эвчлэл, нас тэдгээрийн эрсдэлт зүйлсийг жэндэрийн ялгаатайгаар үл ажиллагаайгаар үнэлж, үр дунг	Эрүүл мэндийн чиглэлийн судалгаанд эдийн засгийн, соёл уламжлалын зүйлсийг оруулсан дүгнэлт, зөвлөмжийг дүгнэлт, ялгаатайгаар үл ажиллагаанд тусган харяг看不懂	Жэндэрийн ялгаатай ялгаатай, үл ажиллагаанд тусган гарсан байна	Бодлого ажиллагаанд туссан тайлан гарсан байна	Жэндэрийн ялгаатай, үл ажиллагаанд туссан тайлан гарсан байна	Хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх мэдрэмжтэй-ээр төлөвлөсөн хөрөнгө оруултанд үнэлгээ хийгдсэн байна	Хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх мэдрэмжтэй-ээр төлөвлөсөн хөрөнгө оруултанд үнэлгээ хийгдсэн байна	НЭМҮТ АШУУС	АНЭМГ-УУД ЖУХАА УСХ
10.	2.2.2.2	Иргэний нас, хүйс, нийгмийн байр суурь, хөрөнгө чинээ, оршин сугаа газар нутаг, хэдэлтмер эрхлэлтийн сугаа газар нутаг, хэдэлтмер эрхлэлтийн хэлбэр, албан тушаал, цаплин хөлсний ялгаа, тушаал, цапин ялгаа, ялгаатай байдал хүний эрхлэлтийн хэлбэр, албан зэрэг цапин хөлсний ялгаа, ялгаатай байдал хүний гэр булийн нийгмийн хүрээн дэх байр нөхөнгийг судлах	Иргэний нас, хүйс, нийгмийн байр суурь, хөрөнгө чинээ, оршин сугаа газар нутаг, хэдэлтмер эрхлэлтийн хэлбэр, албан тушаал, цаплин хөлсний ялгаа, ялгаатай байдал хүний эрхлэлтийн хэлбэр, албан зэрэг цапин хөлсний ялгаа, ялгаатай байдал хүний гэр булийн нийгмийн хүрээн дэх байр нөхөнгийг судлах	Мэдээлэл, тайланц үнэлгээ хийх загвар тесел боловсруулсан байна	Журам боловсруу-лан, үнэлгээ хийх загвар гарсан байна	Холбогдох газар, хэлтсийн үл ажиллагааны тайланц үнэлгээ хийж санал оруулсан байна	Холбогдох газар, хэлтсийн үл ажиллагааны тайланц үнэлгээ хийж санал оруулсан байна	ЭМЯ ЖКСЗ	ЖУХАА	
11.	2.2.2.2	Иргэний нас, хүйс, нийгмийн байр суурь, хөрөнгө чинээ, оршин сугаа газар нутаг, хэдэлтмер эрхлэлтийн хэлбэр, албан тушаал, цаплин хөлсний ялгаа, тушаал, цапин ялгаа, ялгаатай байдал хүний эрхлэлтийн хэлбэр, албан зэрэг цапин хөлсний ялгаа, ялгаатай байдал хүний гэр булийн нийгмийн хүрээн дэх байр нөхөнгийг судлах	Судалгааны арга, аргачлал болтовсруулан байна.	Судалгааны арга, аргачлал батлуулан, мэдээ материал цуггуулсан байна.	Судалгааны эхийн үр дун гарч, танилцуулагдсан байна.	Судалгааны эхийн үр дун гарч, танилцуулагдсан байна.	Жэндэрийн мэдрэмжтэй шийдвэр гаргах нэхцэл бурдсэн байна.	ЖУХАА ЭМЯ УСХ	Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ ОУБ-УУД	

12.	суурь, эрх мэдэл зэрэг нийгмийн ялгаатай байдал эрүүл хэрхэн нөлөөлж байгааг судлах;	Улирлын шинжлэтий ажил хөдөлмөр эрхтэгч, гар мэндэд шилжин суурьшигч, магчид болон нийгмийн эмзэг бүлгийн иргэдийн эрүүл эрдэлээс хамгаалах уйл ажиллагаанд жендерийн дүн шинжилгээ хийх	Судалгааны арга, аргачлал баттуулан, мэдээ материал цуглуулсан байна.	Судалгааны эхний үр дүн гарч, танилцуулагдсан байна.	Жүххад мэдрэмжтэй шийдвэр гарах нөхцөл бүрдсэн байна.	ЖУХХАД ЭМЯ УСХ
13.	2.2.2.3. Эрүүл мэндийн бүртгэл, мэдээлэл, үзүүлэлтийг бух шатанд хүйсээр ангилан салбарын статистикийн жендерийн мэдрэмжтэй болгох;	Эрүүл байгууллагын мэндийн шатны бүртгэл, маяг, мэдээ, мэдээллийн санд нэмэлт өөрчлөлт оруулах ажлын хэсэг байгуулан ажилтуулж, сайдны тушаал гарган нэдсэн сангийн бүтцэд нэмэлт оруулах	Мэдээ, мэдээллийн санд нэмэлт өөрчлөлт оруулах талаар санаа оруулсан байна	Үндэсний цахим системд хөгжүүлэлт хийдсэн байна	Тоон мэдээллийн нэгдсэн сантай болсон байна.	УСХ
14.	Эрүүл статистик мэндийн статистик мэдээллийн үзүүлэлт бурийг хүйсээр ангилан тайлагнах, дүгнэдэг болгох	Эрүүл мэндийн статистик мэдээллийн үзүүлэлтэнд дүн шинжилгээ хийх	Хүйсээр ангилан гаргаж байгаа үзүүлэлтийн хувь гарсан байна	Хүйсээр ангилан гаргаж байгаа үзүүлэлтийн хувь гарсан байна	Жендерийн статистикт сууринсан шийдвэр гаргах нөхцөл бүрдсэн байна.	ЭМЯ ЭМХТ
15.	2.2.3.1 Жендерийн дүн шинжилгээг үндэслэн эрүүл тогтоомж, стандарт, журам заавар зэрэг	Эрүүл мэндийн хууль тогтоомж, стандарт, журам заавар зэрэг тогтоол, шийдвэрээр	Тушаалын төсөл боловсруулан багтуулсан байна	Батлагдах баримт бичигт жендерийн дүн	Батлагдах баримт бичигт жендерийн дүн	ТБ-УД ОУБ-УД

Зорилт 3.
Эрүүл мэндийн анхан шатны байгууллагын эмч, эмнэлгийн ажиллагчдын орчин болон иргэдэд үзүүлж байгаа тусламж, үйлчилгээг жендерийн мэдрэмжтэй болгох замаар эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг

16.	мэndийн тогтоомж, стандарт, журам заавар, удирдамжийг жэндэрийн мэдрэмжтэй болгох;	хуль баримт батлагааас жэндэрийн шинжилгээ хийж байх мэргэшсэн Сайдын тушаалаар байгуулж ажиллуулах Эрүүл мэndийн сайдын тушаалаар батлагдсан бодлогын баримт бичигт жэндэрийн мэргэшсэн жэндэрийн дун шинжилгээ, хийх шийдвэр гарган хэрэлжүүлэх Анхан шатны тусламж ўйлчилгээ үзэл баримтпалын суралт байгуулах	зүйн бичиг ёмне дун багийг тушаалаар Салбарын бодлогын баримт бичигүүд жэндэрийн мэdrэмжтэй болох нөхцөл бүрдсэн байна.	шинжилгээ хийсэн тоо шинжилгээ хийсэн тоо
17. 2.2.3.2	Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, ўйлчилгээг тухайн нутаг дэвсгэрийн хүн амын тоо, газар зүйн алспагдмал байдал, улирлын чанартай хөдөлмөр эрхтэлт онцлог байдалд нийцсэн тусламж, ўйлчилгээний зохицтой хэлбэрийг хөгжүүлж, үр дун гаргаж буй захирагааны урамшуулалт бий болгох	Эрүүл мэндийн аянхийн тусламж, ўйлчилгээг талаар зохион	баримт бичигүүд жэндэрийн дун шинжилгээ, хийх шийдвэр гарган хэрэлжүүлэх Сургалтын төлөвлөгөөг боловсруулах	Бодлогын баримт бичигүүдэд хийгдсэн үнэлгээ, тайлан гарсан байна. Бодлогын баримт бичигүүдэд хийгдсэн үнэлгээ, тайлан гарсан байна.
18.	Жэндэрийн мэdrэмжтэй ЭМАШТУ-г нэпеөлийн баримтын аянхийн шатны байгууллага, цомгийн тесел боловсруул-сан байна тайлан	Ухууга ажиллаж буй байгуул-лагын тоо, ўйл ажиллагаа-ны тайлан	10 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнийг сургах чадваржуул-сан байна.	30 эмч, эмнэлгийн мэргэжил-тнийг сургах чадваржуул-сан байна.
19.	Анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллагад болон гарын хортээмжийг	Сургалтын хөтөлбөр суурьшилтай	10 ЭМБ-ын 30 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнийг	20 ЭМБ-ын 60 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнийг

20.	нэмэгдүүлэхийг санхүүгилтээр дэмжих;	ажилласан эмч наарт урамшуулалт төрийн зардааар мэргэжил дээшлүүлэх сургалтад хамруулах	авлага сургаж чадваржуул-сан байна.	сургаж чадваржуул-сан байна.	сургаж чадваржуул-сан байна.	зДТГ-УУД Аймаг, нийспэлийн ЭМГ-УУД	
21.	Эрэгтэйчүүдийн эрүүл мэндийн эвримэц хэрэгцээ, эрсдэлт зүйлийг бууруулахад чиглэсэн мэндийн мэргэшилтүүдийг хамруулах	Жендерт сууринсан хүчирхийлэлд хохирогчдод мэндийн үзүүлэгчдийн опгот, сайжруулах бүх аймаг, дүүрэг, сум, ёрхийн ЭМБ-ын эмч мэргэжилтүүдийг хамруулах	Сургалтын хөтөлбөр болон гарын авлага боловсруулсан байна.	20 ЭМБ-ын 60 эмч, эмнэлтийн мэргэжил-тнийг сургаж чадваржуулсан байна.	20 ЭМБ-ын 60 эмч, эмнэлтийн мэргэжил-тнийг сургаж чадваржуулсан байна.	ЭМЯ СЭМҮТ ХЗДХЯ ОУБ-УУД ТББ-УУД	
22.	Уйлчилгээний төрлийг үндэсний хэмжээнд хөгжүүлж, хүний неөцийг бэлтгэх;	Тэрелжсэн мэргэшилийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүд эрэгтэйчүүдийн кабинетын (урологи, андрологи) үйлчилгээг болсон чиглэсэн эрүүл мэндийн мэргэшилтүүдийн байдалд үнэлгээ хийсэн байна.	Урологи, андрологийн тусгамж үйлчилгээг 2-4 эмнэлэгт үзүүлдэг болсон байна.	Урологи, андрологийн тусгамж, үйлчилгээний байдалд үнэлгээ хийсэн байна.	Урологи, андрологийн тусгамж үйлчилгээг 5-6 эмнэлэгт үзүүлдэг болсон байна.	Урологи, андрологийн тусгамж үйлчилгээг Тэрелжсэн мэргэшилийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн Төвүүд үзүүлдэг болсон байна.	ЭМЯ УТГЭ УАТ МСЗ ОУБ-УУД
23.	Төгсөлтийн сургалтаар андрологийн тэрелжсэн мэргэшилийн эмчийг үе шаттайгаар бэлтгэх	Аймагийн нэгдсэн дүүргийн эмнэлэгт эрэгтэйчүүдийн кабинетыг (урологи, андрологи) байгуулах	Эрэгтэйчүү-дийн кабинетыг 1-2 эмнэлэгт байгуулсан байна	Эрэгтэйчүү-дийн кабинетыг 3-4 эмнэлэгт байгуулсан байна	Эрэгтэйчү-дийн кабинетыг 3-4 эмнэлэгт байгуулсан байна	Аймаг, нийспэлийн ЗДТГ АНЭМГ МСЗ	

24.	2.2.3.4.	Алслагдсан нутаг амьдарч байгаа хүн амьд эрүүл мэндийн туслалиж захын оршин суучид, ашигт гар олборлогчид, хөдөлгөөнт хүн ам зэрэг	Алслагдсан хотын хорооллын оршин суучид, матмал агаар боловсронгуй болгох	Одоогийн эзүүлэх явлын туслалиж шаардлагыг тодорхойлж, эрхэйн шийдвэрийг боловсронгуй болгох	Явувалын уйлчилгээний журмын тесэл боловсруулж батгуулах	Журам хэргэжжээхэлсэн байна	Хөдөлгөөнт хүн амд үзүүлэх орчинд үнэлгээ хийх	ЭМЯ	Аймаг, нийспэлийн ЭМБ-үуд
25.	2.2.3.5.	Эхийн жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах чийн хүндэрэд нөлөөлж буй нийтийн болон иргэдэд туслааж, хүргээхийн хүргээмжийг сийжруулах удирдлага, зохион байгуулалтын асуудлыг шийдвэрлэх;	Эхийн жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах чийн хүндэрэд нөлөөлж буй нийтийн болон иргэдэд туслааж, хүргээхийн хүргээмжийг сийжруулах удирдлага, зохион байгуулалтын асуудлыг шийдвэрлэх;	Эмзэг бүлгийн нахөн үржихийн насын эмэгтэйчүд-ийн судалгаа гаргасан байна	Судалгаанд үндэслэн сэргийлэх арга хэрэгслийн сэргийлэх арга хэрэгслийн хүргээмжийн талаар иргэдэд зориулсан гарын авлага талаар мэдээлэл цуглуулан, дунгаат гаргасан байна	Жиремстэл-тээс сэргийлэх арга хэрэгслийн талаар иргэдэд зориулсан гарын авлага талаар мэдээлэл цуглуулан, дунгаат гаргасан байна	Жиремстэл-тээс сэргийлэх арга хэрэгслийн хүргээмжийн зорилтот бүлгэмд ёгснаер хүсээгүй жиремстэлт буурсан байна	ЭХЭМҮТ НЭМҮТ	ТББ-УУД НҮБХАС НҮБХС ЖУХАА
26.	2.2.3.5.	Эхийн жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах чийн хүндэрэд нөлөөлж буй нийтийн болон	Судалгааны агаар, аргачлалын тесэл боловсруулан байна.	Төслөө баттуулан, судалгааны мэдээ материал цуглуулсан байна.	Судалгааны эхний үр дүн гарч, таницуулагдсан байна.	Судалгааны эцсийн тайлан гарсан байна. Судалгааны үр дүнг холбогдох газруудад	ЭМЯ АШУУИС ХСҮТ	НЭМҮТ ЭХЭМҮТ ШҮТС	

27.	нииймийн болон жандэрийн хүчин зүйлийг судлах	жандэрийн хүчин	танилцуул-сан байна.				
28.	2.2.4.1. Зонхилон тохиолдож байгаа халдварт бус өвчлөлд нөлөөлж буй эрсдэлт зан ялгавартайгаар аргачлал судалгаанд жандэрийн хийж сургалтчилгааг бусад салбарын оролцоо, хамтын ажиллагаанд тулгуурлан хөгжүүлэх	Зонхилон тохиолдож байгаа халдварт бус өвчлөлд нөлөөлж буй эрсдэлт зан ялгавартайгаар аргачлал судалгаанд жандэрийн хийж сургалтчилгааг бусад салбарын оролцоо, хамтын ажиллагаанд тулгуурлан хөгжүүлэх	Судалгааны арга, аргачлалаа баттуулан, судалгааны мэдээз материал цуглувулсан байна.	Судалгааны эхний үр дүн гарч, танилцуулагдсан байна. Судалгааны дүнг танилцуулан, зөвлөж гаргасан байна.	Судалгааны эцсийн тайлан гарсан байна. Судалгааны дүнг танилцуулан, зөвлөж гаргасан байна.	НЭМҮТ УСХ	АШУУИС ЖУХАА ОУБ-УУД
29.	Унэлгээ хийж, мэдээлэл, сургалтчилгааг эмэгтэй, эрэгтэй хүмүүсийн нийтийн ялгатай байдалтай уялдуулан	Хүн амын дунд зохиц нөлөөллийн баримтын зан үйлийг өөрчлөх мэдээлэл, харицааны ажилд улс төр, урлаг, соёл, спорт, шашны алдартнуудыг сургалтчиллах	Хамтран ажиллаж буй байгуулла-гын тоо, үйл ажиллагаа-ны тайлан	Хамтран ажиллаж буй байгууллагын тоо, үйл ажиллагаа-ны тайлан	НЭМҮТ	ЭХЭМҮТ ЭМБ-УУД ОУБ-УУД	

Зорилт 4.
Эмэгтэй, эрэгтэйчүүдийн биологийн болон нийгмийн ялгатай хэрэгцээг харгалзсан эруул мэндийн жандэрийн мэдрэмжтэй мэдээлэл, сургалт,

	зохион байгуулах;				
30.	2.2.4.2 Архи, тамхини хүн" үндэсний аян зохион байгуулах	"Түзээгүй Монгол эр хэрэглээ, хөдөлгөөний хомсдол, осол гэмтэл, хордлогод өргөх бууруулахад чиглэсэн мэдээлэл, сургалт сургалчилгааг холбогдох салбаруудтай хамтран зохион байгуулах;	Аяны удирдамж, төвлөгөө батлагдсан байна. МСС хийдсэн байна.	Хамрагдсан эрчүүдийн тоо нэмэгдсэн байна	НЭМҮТ Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ Аймаг, нийслэлийн ЭМГ ТББ-УУД
31.	эрсдэлийг бууруулахад хамтран зохион байгуулах;	Архи, тамхини хэрэглээ, хөдөлгөөний хомсдол, осол гэмтэл, хордлогод өргөх бууруулахад чиглэсэн мэдрэмжтэй контент бэлтгэх	МСС-ны контентын төсөл боловсруул-сан байна	Хамтран ажиллаж буй байгуулла-гын тоо, үйл ажиллага-ны тайлан	ЭМЯ СЭМҮТ ГССҮТ Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ, ЭМГ-УУД ТББ-УУД ОУБ-УУД
32.	2.2.4.3 Эрэгтэйчүүдийн эрүүл мэндийн байдал, овчтөл, нас баралтын шалтгааныг судлан чийрэг эр хүн"	Эрэгтэйчүүдийн эрүүл мэндийн байдал, овчтөл, нас баралтын хүчин шалтгааныг судлах	Судалгааны аргачлалын төсөл боловсруулан байна.	Төслийн багтуулан, судалгааны мэдээ материал цуглуулсан байна.	Судалгааны эхний үр дүн гарч, танилцуулагдсан байна.
33.	араа хэмжээг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төвлөгөө боловсруулан, Эрүүл мэндийн сайдын тушаалаар батгуулах;	"Эрүүл чийрэг эр хүн" арга хэмжээний төвлөгөө-ний хэрэгжилт 30%-д хурсан байна	Ажлын хэсэг байгуулагдан, арга хэмжээний төвлөгөө-ний хэрэгжилт 70%-д хурсан байна	Арга хэмжээний төвлөгөө-ний хэрэгжилт 70%-д хамрагдах эрэгтэйчүүдийн хамрагдлыг 70%-д хурсан байна	НЭМҮТ ЭМЯ ЭМУТ ЖУХА ОУБ-УУД ТББ-УУД Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ АНЭМГ ОУБ-УУД ТББ-УУД

34.	2.2.4.4 Хүн амд	Эрүүл мэндийн мэдлэг олгох МСС-г жөндэрийн мэдрэмжтэй гарын авлагыг шинжээч мэргэжилтийн дэмжилтэй боловсруулан, гарын авлагаар хангасан.	Сургалтын хөтөлбөр, төвлөвлөгөөг багтуулан, гарын авлагаар хангасан.	Сургалтын хөтөлбөр, төвлөвлөгөөг багтуулан, гарын авлагаар хангасан.	20 Удирдах ажилтан болон эмч, мэргэжил-тийг чадваржуулж гарын авлагаар хангасан.	40 Удирдах ажилтан болон эмч, мэргэжил-тийг чадваржуулж гарын авлагаар хангасан.	СЭМУТ НЭМҮТ АНЭМГ НҮБ/ХАС ТББ-УУД
35.		Эрүүл мэндийн мэдлэг олгох МСС-г жөндэрийн мэдрэмжтэй гарын авлагыг шинжээч мэргэжилтийн дэмжилтэй боловсруулан, гарын авлагаар хангасан.	Эрүүл мэндийн мэдлэг олгох МСС-г жөндэрийн мэдрэмжтэй гарын авлагыг шинжээч мэргэжилтийн дэмжилтэй боловсруулан, гарын авлагаар хангасан.	Сургалтын хөтөлбөр, төвлөвлөгөөг багтуулан, гарын авлагаар хангасан.	Сургалтын хөтөлбөр, төвлөвлөгөөг багтуулан, гарын авлагаар хангасан.	СЭМУТ НЭМҮТ АНЭМГ НҮБ/ХАС ТББ-УУД	
36.		Эрүүл мэндийн, мэдлэг олгох МСС-г жөндэрийн мэдрэмжтэй гарын авлагыг шинжээч мэргэжилтийн дэмжилтэй боловсруулан, гарын авлагаар хангасан.	Эрүүл мэндийн, мэдлэг олгох МСС-г жөндэрийн мэдрэмжтэй гарын авлагыг шинжээч мэргэжилтийн дэмжилтэй боловсруулан, гарын авлагаар хангасан.	Сургалтын хөтөлбөр, төвлөвлөгөөг багтуулан, гарын авлагаар хангасан.	Сургалтын хөтөлбөр, төвлөвлөгөөг багтуулан, гарын авлагаар хангасан.	СЭМУТ НЭМҮТ АНЭМГ НҮБ/ХАС ТББ-УУД	

37.	2.2.4.5	Төрөх тоо,	НҮЭМ-ийн хувьтүүлийн талаарх шийдвэртэй буслийн тэгш оролцох, бэлгээний амьдралдах хүндэтэлтэй хандах эзэмшиүүлэх мэдээлэл, сургалчилгааг хүн ам, ялангуяа запу гэр, оюутан залуучуудад зориулан нийтийн сүлжээээр тогтол явуулах зорилгоор мэдээллийн байгууллагатай хамтран ажиллах;	боловсрол, хувьтүүлийн талаарх шийдвэртэй буслийн тэгш оролцох, бэлгээний амьдралдах хүндэтэлтэй хандах эзэмшиүүлэх мэдээлэл, сургалчилгааг хүн ам, ялангуяа запу гэр, оюутан залуучуудад зориулан нийтийн сүлжээээр тогтол явуулах зорилгоор мэдээллийн байгууллагатай хамтран ажиллах;	Жирэмсэлэгчийн хувьтүүлийн талаарх шийдвэртэй буслийн тэгш оролцох, бэлгээний амьдралдах хүндэтэлтэй хандах эзэмшиүүлэх мэдээлэл, сургалчилгааг хүн ам, ялангуяа запу гэр, оюутан залуучуудад зориулан нийтийн сүлжээээр тогтол явуулах зорилгоор мэдээллийн байгууллагатай хамтран ажиллах;	Сургалчилгааны материал хэвлэгдсэн байна. ЖСАХ сургалчилгааны материал болох бэлгэвчний талаар компанийт боловсрุулсан ажлууд ёрнуулсан байна.	ЖСАХ болох бэлгэвчний талаар компанийт ажлууд ёрнуулсан байна.	ЖСАХ болох бэлгэвчний талаар компанийт ажлууд ёрнуулсан байна	ЭХЭМҮГ НЭМҮТ	ТББ НУБХАС НУБХС-ЖУХАА
38.			харилцан хундэтэлтэй хандах соёл эзэмшиүүлэх мэдээлэл, сургалчилгааг хүн ам, ялангуяа запу гэр, оюутан залуучуудад зориулан нийтийн сүлжээээр тогтол явуулах зорилгоор мэдээллийн байгууллагатай хамтран ажиллах;	Гэр бул төлөвлөгийн талаар боловсрол олгох нийгмийн туслаамж чадварыг тохируулах, иргэдийн насны онцлогт сургалчилгаа хийдсан байна.	Гэр бул төлөвлөгийн талаар эмч туслаамж мэргжилтнүүдийг сургах, чадваржуулах тохируулсан мэдээлэл, сургалчилгаа хийдсан байна.	Ухуулга, нөлөөллийн уулзалт, сургалт, сургалчилгаа хийдсан байна	Ухуулга, нөлөөллийн уулзалт, сургалт, сургалчилгаа хийдсан байна	Ухуулга, нөлөөллийн уулзалт, сургалт, сургалчилгаа хийдсан байна	ЭМЯ ЭБЭЭНХ	НЭМҮТ НУБХАС ТББ-УУД ЭМБ-УУД
39.			нийтийн сүлжээээр тогтол явуулах зорилгоор мэдээллийн байгууллагатай хамтран ажиллах;	Өсвөр насны хувьдийн нөхөн үргижүй, хүчирхийлэл, зориулсан цуврал контент хийсэн байна.	Өсвөр насны хувьдэд зориулсан цуврал контент хийсэн байна.	МСС цувралаар тогтол зохион байгуулсан байна.	Эрсдэлт хүчин зүйлсээс урьдчилан сэргийлэх МСС нэмэгдсэн байна.	Зорилтот бүлэгт тохирсон мэдээлэл, сургалчилгаа хийдсан байна.	ЭМЯ НЭМҮТ ГССҮТ НЭМҮТ ЭХЭМҮТ	Аймаг, нийслэлийн ЭМГ-УУД ОУБ-УУД ТББ-УУД